

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 172/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť Rímskokatolíckej cirkvi Sídlná kapitula Nitra, Námestie Jána Pavla II. 7, Nitra, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Petruška & partners s. r. o., Kupecká 18, Nitra, konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. Svorada Petrušku, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co 158/2011 z 9. mája 2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 251/2013 z 27. júla 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Rímskokatolíckej cirkvi Sídlná kapitula Nitra o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2015 doručená sťažnosť Rímskokatolíckej cirkvi Sídlná kapitula Nitra, Námestie Jána Pavla II. 7, Nitra (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „navrhovateľ“, alebo „žalobca“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou Petruška & partners s. r. o., Kupecká 18, Nitra,

konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Svorada Petrušku, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 19 Co 158/2011 z 9. mája 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 251/2013 z 27. júla 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Navrhovateľ sa návrhom zo dňa 14. 12. 2006 domáhal, aby súd určil, že žalovaný je povinný vydať a navrátiť žalobcovi vlastníctvo k nehnuteľnostiam, a to stavby-chaty súp. č. 93 postavenej na parc. reg. [REDAKOVANÉ] v kat. úz. [REDAKOVANÉ], zapísanej na [REDAKOVANÉ], ďalej nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. [REDAKOVANÉ], a to lesných pozemkov [REDAKOVANÉ] o výmere 726 m², [REDAKOVANÉ] o výmere 53 m², [REDAKOVANÉ] zast. plochy o výmere 1057 m², identifikovaných GP č. 84/2000, stavby súp. č. 69 - [REDAKOVANÉ] na [REDAKOVANÉ] zapísanej na [REDAKOVANÉ], domu - 1. b. j. [REDAKOVANÉ] súp. č. 4 na [REDAKOVANÉ] a domu 1. b. j. [REDAKOVANÉ] súp. č. 3 na [REDAKOVANÉ] zapísané na [REDAKOVANÉ] pre kat. úz. [REDAKOVANÉ] a parcely v kat. úz. [REDAKOVANÉ] zast. plochy o výmere 119 m².

Okresný súd v Bánovciach nad Bebravou Rozsudkom sp. zn. 4 C 65/08 rozhodol tak, že žalobe čiastočne vyhovel a rozhodol, že žalovaný je povinný vydať a navrátiť žalobcovi vlastníctvo k nehnuteľnostiam - stavbe súp. 93 - chata postavenej na parc. reg. [REDAKOVANÉ] v kat. úz. [REDAKOVANÉ], zapísanej na [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] o výmere 726 m² ostatné plochy nachádzajúcej sa v kat. úz. [REDAKOVANÉ], identifikovanej GP č. 84/2000, zhotoveným dňa 20. 11. 2000, overeným dňa 8. 10. 2001 pod č. 337/2001, vo zvyšku súd žalobu zamietol.

Proti predmetnému rozsudku Okresného súdu v Bánovciach nad Bebravou sp. zn. 4 C 65/08 podal žalobca ako aj žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie na Krajský súd v Trenčíne, ktorý Rozsudok Okresného súdu v Bánovciach nad Bebravou v časti

vydania a navrátenia nehnuteľností stavbe súp. 93 - chata postavenej na [REDACTED] [REDACTED] v kat. úz. [REDACTED] zapísanej na [REDACTED] zmenil tak, že návrh navrhovateľa v tejto časti zamietol. V časti vydania a navrátenia [REDACTED] o výmere 726 m² ostatné plochy kat. úz. [REDACTED] rozsudok zrušil a vec vrátil na nové konanie. V časti, v ktorej Okresný súd Bánovce nad Bebravou návrh zamietol, Krajský súd Trenčín rozsudok potvrdil.

Ako to vyplýva z rozsudku odvolacieho súdu, tento sa pri svojom rozhodovaní čiastočne opieral o odôvodnenie rozhodnutia Okresného súdu v Bánovciach nad Bebravou a čiastočne vykonal sám vo veci dokazovanie a následne vo veci rozhodol.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Najvyšší súd SR dňa 27. 7. 2015 Rozsudkom doručeným dňa 21. 9. 2015 právnenému zástupcovi žalobkyne dovolanie žalobkyne v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, ktorým zmenil výrok rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zamietol a vo zvyšnej časti dovolanie odmietol z dôvodu, že podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa nedôvodne namietala procesné vady konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. “

Podľa názoru sťažovateľky „Odôvodnenie rozsudku krajského súdu v napadnutej časti nemožno považovať za dostatočné po skutkovej i právnej stránke, pričom sme toho názoru, že krajský súd namietaným rozsudkom porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Takisto Najvyšší súd SR vo svojom uznesení skonštatoval, že existencia vady konania podľa § 237 písm. f) O. s. p. sa v dovolacom konaní nepreukázala, prípustnosť dovolania nemožno vyvodíť ani z tohto ustanovenia, pričom týmto konštatovaním na základe ktorého Najvyšší súd v časti zamietol a v časti odmietol dovolanie odňal sťažovateľke domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde ako aj jej právo na spravodlivý proces... Ďalej môžeme konštatovať aj následné porušenie práva na ochranu majetku zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu...“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka argumentuje, že „... predmetné rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a tak isto sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom s nasledovných dôvodov:

- ... Okresný súd stotožnil s tvrdením odporcu o tom, že zbúraním došlo k zániku veci, pričom navrhovateľ namietal, že žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal skutočnosť, že búranie bolo takého rozsahu, že by prestalo byť poznateľné dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia, pričom právny zástupca žalobcu uviedol, že predmetnú skutočnosť mal žalovaný preukázať hodnoverným spôsobom, teda napr. znaleckým dokazovaním... Krajský súd vo svojom odôvodnení uviedol, že odporca preukázal, že uvedené nehnuteľnosti ([REDACTED] súp. č. 3, 4) boli po prevzatí štátom zbúrané jednotlivo a prestavané, prebudované jeho právnym predchodcom, čím uniesol podľa odvolacieho súdu dôkazné bremeno... Podľa nášho názoru Žalovaný (odporca) svoje dôkazné bremeno neuniesol, pretože v celom konaní, ako aj v písomne podanom odvolaní žalobca poukazoval na skutočnosť, že nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by na nehnuteľnostiach [REDACTED] [REDACTED] súp. č. 3, 4 postavených na [REDACTED] kat. úz. [REDACTED] [REDACTED] prestalo byť poznateľné dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia predmetných nehnuteľností, ktoré právna prax a súčasná judikatúra považuje za zánik veci v právnom zmysle slova... V prípade, že by nešlo o pôvodné stavby a búranie by bolo tak rozsiahle, že by prestalo byť poznateľné dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia, mal túto skutočnosť žalovaný preukázať, pretože z búracieho potvrdenia MNV č. 146/88 nie je zrejmé o akú časť sa malo jednáť, pretože búracie povolenie bolo a je treba aj k malému a čiastočnému zbúraníu časti nejakej stavby...

- Čo sa týka rozsudku Krajského súdu, ktorý zmenil rozhodnutie Okresného súdu, ktorým zamietol návrh na vydanie stavby súp. č. 93 postavenej na parc. reg. [REDACTED] v kat. úz. [REDACTED], zapísanej na [REDACTED], k tomuto uvádzame, že predmetné rozhodnutie nie je správne, pričom poukazujeme na rozhodnutie Okresného súdu, v ktorom bol dostatočne zistený skutkový stav, na základe ktorého Okresný súd aj správne rozhodol. V listine o určení súpisného čísla je uvedené, že predmetná stavba bola postavená v roku 1920, z čoho jednoznačne vyplýva, že nemohla byť zhotovená žalovaným ani jeho právnym predchodcom. Podľa zápisnice pracovnej skupiny pre pozemkovú reformu v Trenčíne zo dňa 18. 9. 1948 bolo predmetom pracovnej skupiny prevzatie majetku, získaného revíziou prvej pozemkovej reformy od vlastníka (Sídelskej kapituly Nitra) a odovzdanie štátnym lesom... Ak teda chcel odvolací súd jednoznačne skonštatovať (tak ako skonštatoval) že sa nejedná o majetok Nitrianskej Sídelskej Kapituly mal okrem vykonaných dôkazov, ktoré na

pojednávani vykonat' aj iné dôkazy, ktoré by tvrdenia obsiahnuté v predložených dôkazoch vyvracali,...

- Čo sa týka nehnuteľností - pozemkov, ktoré žiada žalobca vydat' (parc.č. [REDACTED] zast. plocha o výmere 1057 m², parc. č. [REDACTED] kat. úz. [REDACTED]) tak tieto nehnuteľnosti sú nehnuteľnosťami, ktoré môžu a majú byť žalobcovi vydané z dôvodu, že tieto sú jednoznačne spôsobilým predmetom vydania a to z dôvodu, že nenapĺňajú § 6 reštitučného zákona a teda sa nejedná o pozemky ku ktorým by sa nevydávalo vlastnícke právo, vid' odôvodnenie tohto vyjadrenia vyššie. Takisto je potrebné poukázať na to, že skutočnosť, že pozemok je evidovaný v katastrálnej mape ako zastavaná plocha neznamena, že tento pozemok je aj reálne zastavaný a teda, že je tam prekážka na vydanie podľa § 6 písm. b). Túto skutočnosť, ale žalovaný žiadaným spôsobom nepreukázal.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Rímskokatolíckej cirkvi Sídelskej kapituly Nitra na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 9. 5. 2013 sp. zn. 19 Co 158/2011.

2. Základné právo Rímskokatolíckej cirkvi Sídelskej kapituly Nitra na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 7. 2015 sp. zn. 4 Cdo 251/2013.

3. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 9. 5. 2013 sp. zn. 19 Co 158/2011 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

4. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 7. 2015 sp. zn. 4 Cdo 251/2013 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli

zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom jeho súčasťou je aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však, prirodzene, nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane odvolacích súdov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkolvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb, rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí tiež právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je

v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejaviť nielen vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne

neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov tvoriacich súčasť ustálenej judikatúry, ústavný súd v rámci predbežného prerokovania posúdil sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým namieta, že *„odôvodnenie rozsudku krajského súdu v napadnutej časti nemožno považovať za dostatočné po skutkovej i právnej stránke“*. Z odôvodnenia sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa nestotožnila so závermi dokazovania vykonaného krajským súdom.

Vo vzťahu k výroku napadnutého rozsudku, ktorým krajský súd zmenil výrok rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 4 C 65/2008-457 z 9. marca 2011 o povinnosti žalovaného vydať a navrátiť žalobkyni

vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ústavný súd poukazuje na čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Z dokumentácie priloženej k sťažnosti vyplýva, že krajský súd o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 65/2008-457 z 9. marca 2011 napadnutým rozsudkom rozhodol takto:

- prvým výrokom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaného vydať a navrátiť sťažovateľke vlastníctvo k označeným nehnuteľnostiam tak, že návrh sťažovateľky v tejto časti zamietol (ďalej len „zmeňujúci výrok krajského súdu“),

- druhým výrokom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaného vydať a navrátiť sťažovateľke vlastníctvo k v ňom označeným nehnuteľnostiam tak, že ho zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (ďalej len „zrušujúci výrok krajského súdu“),

- tretím výrokom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým okresný súd príslušnú časť návrhu sťažovateľky zamietol (ďalej len „potvrdzujúci výrok krajského súdu“).

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu ako odvolaciemu súdu podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom najvyšší súd ako dovolací súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že dovolanie vo vzťahu k zmeňujúcemu výroku (prvému výroku) krajského súdu zamietol a vo vzťahu k zrušujúcemu a potvrdzujúcemu výroku (druhý a tretí výrok) odmietol.

Z právnej povahy zamietavého výroku obsiahnutého v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd považoval časť dovolania sťažovateľky za prípustnú, t. j. aj najvyšší súd akceptoval, že proti zmeňujúcemu výroku dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu mohla sťažovateľka podať dovolanie (čo využila), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd ako dovolací súd. Zo skutočnosti, že najvyšší súd zamietol časť dovolania, vyplýva, že sa vecne zaoberal námietkami sťažovateľky, ktoré smerovali proti zmeňujúcemu výroku napadnutého rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu, a teda uplatnil svoju právomoc; reálne uplatnená právomoc najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu meritórne posúdiť námietky sťažovateľky proti zmeňujúcemu výroku napadnutého rozsudku krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k tejto časti sťažnosti.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie ňou označených práv podľa ústavy a dohovoru zmeňujúcim výrokom napadnutého rozsudku krajského súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Zo sťažnosti i priloženej dokumentácie vyplýva, že vo vzťahu k potvrdzujúcemu a zrušujúcemu výroku napadnutého rozsudku krajského súdu najvyšší súd dovolanie vyhodnotil ako neprípustné, a preto ho v tejto časti odmietol. Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd sa touto časťou dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu vo svojom rozhodnutí o dovolaní vecne nezaoberal, bolo úlohou ústavného súdu posúdiť ho pri predbežnom prerokovaní aspoň rámcovo aj z vecného hľadiska.

V nadväznosti na uvedené sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti potvrdzujúcemu a zrušujúcemu (druhému a tretiemu) výroku napadnutého rozsudku krajského súdu, sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Vychádzal pritom zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

V súvislosti s posudzovaním príslušnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd poukazuje na tú časť jeho odôvodnenia, ktorá je relevantná vo vzťahu k potvrdzujúcemu a zrušujúcemu výroku napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorej sa uvádza:

«Pokiaľ sa jedná o nehnuteľnosti - [REDAKOVANÉ], teda budovy lesného hospodárstva (horáreň, technická prevádzková stavba a iné) súpisné číslo 3 a súpisné číslo 4 a na parc. č. [REDAKOVANÉ], parc. č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ], odvolací súd sa v tejto časti v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa a s poukazom na § 219 ods. 2 O. s. p. na jeho odôvodnenie v tejto časti poukazuje. Je nesporné, že z pozemnoknižnej vložky č. 47 pre k. ú. [REDAKOVANÉ] vyplýva, že uvedené nehnuteľnosti boli evidované na pozemkovej knihe pre k. ú. [REDAKOVANÉ] pod súpisným č. 3 a 4 na pkn. parc. č. [REDAKOVANÉ] pre k. ú. [REDAKOVANÉ] v prospech vlastníka - navrhovateľa. Odvolací súd však nemohol prehliadnuť listinu vydanú MNV v [REDAKOVANÉ] dňa 07.04.1988 pod č. 146/1988 adresovanú právnenému predchodcovi odporcu v súvislosti s jeho žiadosťou o pridelení súpisného čísla „hájenky“ [REDAKOVANÉ], z ktorého vyplýva, že rok postavenia bývalej starej budovy je v roku 1912, ktorú však lesný závod postupne jednotlivo zbúral a prestaval najskôr budovu č. 4 cca v roku

1962 a neskôr prebudoval i budovu č. 3. Pokiaľ navrhovateľ žiadal v odvolacom konaní, aby na preukázanie skutočností, či došlo k vytvoreniu novej veci odporcom, resp. jeho právnym predchodcom spracovaním a žiadal nariadiť na uvedení otázku znalecké dokazovanie, odvolací súd poukazuje na ust. § 120 ods. 4 O. s. p., podľa ktorého všetky dôkazy a skutočnosti musia účastníci predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie pred súdom prvého stupňa, nakoľko na ostatné dôkazy súd neskôr neprihliada. Odvolací súd nezistil dôvody pre vykonanie znaleckého dokazovania v odvolacom konaní uvedené v ust. § 205a O. s. p. Pokiaľ navrhovateľ uniesol dôkazné bremeno a preukázal, že v rozhodnom čase uvedené nehnuteľnosti existovali a boli vedené na navrhovateľa v pozemkovej knihe pkn. vložke č. 47 a odporca preukázal, že uvedené nehnuteľnosti boli po prevzatí štátom zbúrané jednotlivo a prestavané, prebudované jeho právnym predchodcom, uniesol dôkazné bremeno a preukázal, že budovy súpisné číslo 3 a súpisné číslo 4 na parc. č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] boli vybudované odporcom po ich prevzatí. I z fotodokumentácie predloženej v súdnom spise je nesporné, že uvedené nehnuteľnosti nemôžu byť datované do roku 1912. Jedná sa o nehnuteľnosti zodpovedajúce výstavbe budov v 70-tych rokoch minulého storočia, o ktorej skutočnosti odvolací súd nemal pochybnosti.

Pokiaľ sa týka parc. č. [REDAKOVANÉ] o výmere 1057 m² v k. ú. [REDAKOVANÉ], odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvého stupňa, že v danej veci nie je daná vecná legitímácia účastníkov konania. Jednak nie je daná aktívna vecná legitímácia navrhovateľa, ktorý nepreukázal svoje vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti vyplývajúce mu z kúpnej zmluvy uzavretej v roku 1936 s [REDAKOVANÉ], keď uvedená nehnuteľnosť je doposiaľ vedená na vlastníka [REDAKOVANÉ] a je v správe Slovenského pozemkového fondu. Nie je daná ani pasívna legitímácia odporcu, keď uvedená nehnuteľnosť preukázateľne nie je vo vlastníctve Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu sa nejednalo o predmet spôsobilý vydania podľa zákona č. 161/2005 Z. z...

Pokiaľ sa týka ďalšej nehnuteľnosti, a to parc. č. [REDAKOVANÉ] o výmere 726 m² ostatné plochy v k. ú. [REDAKOVANÉ], dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa ohľadne tejto nehnuteľnosti je minimálne predčasné. Z výsluchu zástupcov účastníkov a obsahu spisu zistil, že uvedená nehnuteľnosť obkolesuje parc. č. [REDAKOVANÉ], na ktorej je postavená chata [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve navrhovateľa. Prístup k uvedenej

nehnutelnosti je výlučne cez parc. č. [REDACTED]. Podľa tvrdenia zástupcu navrhovateľa, je pozemok využívaný na lesné hospodárenie. Zástupca odporcu sa k spôsobu jej užívania nevedel vyjadriť, spochybňoval však v priebehu celého konania, že spĺňa predpoklady pre aplikáciu zákona č. 161/2005 Z. z. Z obsahu spisu vyplýva, že parc. č. [REDACTED] v k. ú. [REDACTED] nie je v súčasnosti vedená v katastri nehnuteľností, list vlastníctva na uvedenú parcelu nebol doposiaľ založený. V katastri nehnuteľností je doposiaľ evidovaná ako parcela registra [REDACTED] o výmere 694317 m², lesné pozemky, umiestnené mimo zastavaného územia obce, vedené na [REDACTED], t. j. vo vlastníctve odporcu. Pokiaľ uvedený pozemok je v súčasnosti vedený v katastri nehnuteľností ako pozemok lesný a podľa výpisu z katastra nehnuteľností (č. l. 419 spisu) ide o parcelu registra „C“ - ostatné plochy so spôsobom využitia - pozemok, na ktorom je manipulačná a skladová plocha, objekt a stavba slúžiaca lesnému hospodárstvu, bol odvolací súd toho názoru, že je potrebné aby sa súd zaoberal tým, akým spôsobom je uvedený pozemok skutočne využívaný, či na ňom nie sú umiestnené ďalšie stavby prípadne sklady slúžiace lesnému hospodárstvu a pod., a až následne je možné ustáliť, či sa jedná o spôsobilý predmet vydania v zmysle zákona č. 161/2005 Z. z.».

Ústavný súd rešpektuje právnu teóriu i praxou prezentovaný názor, v zmysle ktorého súd, ktorý má právomoc vo veci konať, má právomoc posúdiť aj to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa dôkaz zabezpečí, avšak zdôrazňuje, že ani v takomto prípade nemôže ísť o svojvoľný a neodôvodnený postup.

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd konštatuje, že krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne odôvodnil zrušujúci výrok napadnutého rozsudku týkajúci sa povinnosti vydať a navrátiť sťažovateľovi vlastníctvo k nehnuteľnostiam - parcele registra „C“ číslo [REDACTED] o výmere 726 m², ostatné plochy, nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDACTED], v obci [REDACTED], identifikovanej geometrickým plánom č. 84/2000, zhotoveným dňa 20. 11. 2000 a overeným katastrálnym odborom Okresného úradu v Bánovciach nad Bebravou dňa 8. 10. 2001 pod č. 337/2001, ako i výrok, ktorým potvrdil zamietajúci výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa vo vzťahu k nehnuteľnosti - parcele registra [REDACTED] v katastrálnom

území [REDACTED], vedenej Správou katastra Bánovce nad Bebravou na [REDACTED], budovy lesného hospodárstva (horáreň, technická prevádzková stavba a iné) súpisné č. 3 postavenej na parcele registra [REDACTED] v katastrálnom území [REDACTED], zapísanej Správou katastra Bánovce nad Bebravou na [REDACTED], budovy lesného hospodárstva (horáreň, technická prevádzková stavba a iné) súpisné č. 4 postavenej na parcele registra [REDACTED] v katastrálnom území [REDACTED], zapísanej Správou katastra Bánovce nad Bebravou na [REDACTED].

Ústavný súd už viackrát vyslovil názor, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podľa názoru ústavného súdu postup krajského súdu pri vykonávaní dokazovania a jeho právne závery nemožno považovať za neodôvodnené alebo svojvoľné.

V okolnostiach posudzovanej veci považuje ústavný súd tiež spôsob interpretácie a aplikácie dotknutých právnych predpisov [Občiansky súdny poriadok (ďalej aj OSP“), zákon č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam] v napadnutom rozsudku za ústavne konformný a nesignalizujúci porušenie sťažovateľkou označených práv podľa ústavy a dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu teda nemožno považovať napadnutý rozsudok (vo vzťahu k jeho zrušujúcemu a potvrdzujúcemu výroku) krajského súdu za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných právnych predpisov.

Na tomto základe ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu (vo vzťahu k posudzovaným výrokom) a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

Ústavný súd preto v tejto časti sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým namieta, že najvyšší súd a pred ním súdy nižšieho stupňa vec „*nesprávne právne posúdili... čo ich následne viedlo k vydaniu z časti nesprávnych rozhodnutí*“.

Najvyšší súd prvým výrokom napadnutého rozsudku zamietol dovolanie proti časti výroku rozsudku krajského súdu sp. zn. 19 Co 158/2011 z 9. mája 2013, ktorým zmenil výrok rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 4 C 65/2008-457 z 9. marca 2011 o povinnosti žalovaného vydať a navrátiť sťažovateľke vlastníctvo k nehnuteľnostiam - stavbe súpisné č. 93, chate postavenej na parcele registra [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], v obci [REDAKOVANÉ], zapísanej Správou katastra Bánovce nad Bebravou na [REDAKOVANÉ] tak, že v tejto časti návrh zamietol.

Druhým výrokom dovolanie vo zvyšnej časti odmietol.

Vo vzťahu k prvému (zamietajúcemu) výroku najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uvádza:

„V preskúmvanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd (ako je v podrobnostiach uvedené už vyššie v odôvodnení tohto rozsudku) rozsudok súdu prvého stupňa v časti zmenil, v časti zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a v časti potvrdil (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým vo výroku tento vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p.). Vzhľadom na to je nepochybné, že dovolanie žalobkyne je prípustné len proti zmeňujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O. s. p.) a proti ďalším dvom výrokom rozsudku odvolacieho súdu (zrušujúcemu a potvrdzujúcemu) prípustnosť dovolania žalobkyne z § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. nemožno vyvodiť...“

Ako správne uvádza odvolací súd v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku, jedným zo základných predpokladov pre uplatnenie nároku v zmysle zákona č. 161/2005 Z. z. je preukázanie vlastníckeho práva osoby domáhajúcej sa vydania a navrátenia nehnuteľnosti, ktorá prešla do vlastníctva štátu, obce v období vymedzenom v ustanovení § 2 ods. 2 citovaného zákona, pričom orgány štátu sú pri aplikácii a interpretácii tohto predpisu povinné postupovať v súlade so zákonnými záujmami subjektov, ktorých ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná, čo však neznamena, že možno vyhovieť každému návrhu v zmysle zákona oprávnenej osoby bez toho, aby aspoň spôsobom obvyklým osvedčila svoje vlastníctvo k nehnuteľnosti, ktorej vydania sa domáha.

Skutkové zistenia, z ktorých vychádzal pri rozhodovaní odvolací (a aj prvostupňový) súd sú postačujúce aj pre rozhodnutie dovolacieho súdu. Ako vyplýva z obsahu spisu, žalobkyňa sa domáhala od žalovaného vydania nehnuteľností špecifikovaných v úvode tohto rozhodnutia.

Pokiaľ ide o nehnuteľnosť - stavbu súpisné číslo 93, postavenú na parc. č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] vedenú Správou katastra Bánovce nad Bebravou na [REDAKOVANÉ] odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, že jednotlivé dôkazy priamo nesvedčia tomu, že predmetná stavba, bola pred 8. májom 1945 vo vlastníctve žalobkyne a po tomto dátume prešla do vlastníctva štátu spôsobom, ktorý predpokladá zákon č. 161/2005 Z. z. ako aj, že táto stavba nebola nikdy ako nehnuteľnosť vedená v pozemkovej knihe a na [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve žalovaného bola zapísaná až dňa 30. 07. 1999 na základe listiny o zmene evidenčného čísla na súpisné č. 46/99 z 22. 07. 1999. Na rozdiel od súdu prvého stupňa, však odvolací súd po zopakovaní dokazovania dospel k záveru, že žalobkyňa svoje vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti v rozhodnom období nepreukázala. Dovolací súd sa stotožňuje s konštatovaním odvolacieho súdu, podľa ktorého z listinných dôkazov, z ktorých prvostupňový súd vyvodil vlastnícke právo k tejto spornej nehnuteľnosti, sa javí, že žalobkyňa uvedenú nehnuteľnosť užívala v čase účinnosti zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy, avšak jej vlastnícke právo z týchto listinných dôkazov nevyplýva a to ani nepriamo. Kúpna zmluva uzavretá v roku 1936 pod Čd. 1760/37 s [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] nijako nepreukazuje vlastnícke právo žalobkyne k budove súp. č. 93 v k. ú. [REDAKOVANÉ] keďže o nej nie je žiadna zmienka. Bez povšimnutia nemožno ponechať ani neexistenciu zápisu tejto stavby v pozemkovej knihe, takže je otázne, na čo správne poukázal

aj odvolací súd, či [REDAKOVANÉ] ako predávajúci, ktorý na žalobkyňu neprevádzal zmluvne všetok svoj nehnuteľný majetok, bol jej vlastníkom. Dôkazom na preukázanie vlastníctva žalobkyne nie je ani výpis poisťovne SLOVAN z požiarnej poisťky poistených objektov patriacich k lesníctvu Sídelskej kapituly, keďže predmetom poisťnej zmluvy nemusel byť iba majetok vo vlastníctve, ale mohol ním byť aj majetok, ktorý mala žalobkyňa v nájme, ktorú skutočnosť ostatne pripustil už aj prvostupňový súd. Následný záver odvolacieho súdu, že pokiaľ aj predmetom kúpnej zmluvy bola zastavaná plocha - parc. č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] samotná táto skutočnosť nie je dôkazom vlastníckeho práva žalobkyne k stavbe sa tejto parcele stojacej, je logický. Pokiaľ teda odvolací súd z vykonaného dokazovania vyvodil, že žalobkyňa nepreukázala vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti v rozhodnom období, v zmysle § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 161/2005 Z. z. žalobkyňa nie je oprávnenou osobou ktorej nehnuteľná vec prešla do vlastníctva štátu, obce v rozhodnom období spôsobom uvedeným v § 3 cit. zákona a preto v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietol, rozhodol správne.“

Vychádzajúc predovšetkým z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že argumentácia najvyššieho súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku, ako i zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam. Najvyšší súd, zamietajúc dovolanie proti časti výroku napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým zmenil výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa o povinnosti žalovaného vydať a navrátiť žalobkyňi vlastníctvo k nehnuteľnostiam - stavbe súpisné č. 93, chate postavenej na parcele registra [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], v obci [REDAKOVANÉ], zapísanej Správou katastra Bánovce nad Bebravou na [REDAKOVANÉ] - tak, že v tejto časti návrh zamietol, jasne a zrozumiteľne, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj právny názor v súvislosti s posúdením otázky preukázania vlastníckeho práva sťažovateľky k predmetným nehnuteľnostiam. Ústavný súd rešpektuje, že je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor najvyššieho súdu a jeho závery možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné, logické a vyvážené, a preto z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

Vo vzťahu k druhému výroku napadnutého rozsudku, ktorým najvyšší súd dovolanie vo zvyšnej časti odmietol, ústavný súd poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až písm. g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP.

V tejto súvislosti ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

V súvislosti s výrokom, ktorým najvyšší súd dovolanie vo zvyšnej časti odmietol, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorej sa okrem iného uvádza:

„Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 vylúčené. Dovolací súd však nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej

v § 237 O. s. p. Nezistil ani podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., na ktoré poukazovala dovolateľka.

Podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti pred súdom konať sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Zo spisu však nevyplýva, že by súdy v preskúmvanej veci v prípade žalobkyne nerešpektovali niektoré z týchto práv bez ohľadu na to, že samotná žalobkyňa ani v dovolaní nešpecifikovala, v čom spočívala existencia ňou tvrdenej procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je riadne skutkovo i právne odôvodnené, t.j. nie je nepreskúmateľné, prípadné nesprávne skutkové závery, vyvedené z vykonaného dokazovania nie sú vadou, ktorá by zakladala odňatie možnosti konať pred súdom, nie sú dovolacím dôvodom v prípade dovolania proti výroku, ktorým odvolací súd zrušil výrok rozhodnutia ohľadom parcely č. [REDACTED] a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie ako ani v prípade dovolania proti výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým návrh zamietol (v časti napadnutej odvolaním).“

Z citovaných častí napadnutého rozsudku možno podľa názoru ústavného súdu vyvodiť, že najvyšší súd svoj záver o tom, že dovolanie sťažovateľky vo vzťahu k zrušujúcemu a potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné, primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup odvolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1

ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný, a preto sťažnosť aj v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje za potrebné navyše poukázať aj na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že orgán verejnej moci konajúci vo veci podľa príslušných procesných predpisov (napr. podľa Trestného poriadku, Občianskeho súdneho poriadku, Správneho poriadku) zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj sťažovateľkou označené základné právo podľa ústavy a právo podľa dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že tento orgán verejnej moci súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy, resp. práva vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dodatkového protokolu by bolo teda možné uvažovať predovšetkým vtedy, ak by zo strany príslušného orgánu verejnej moci primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocenčných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (m. m. napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07). Uvedený právny záver platí zvlášť vtedy, ak sťažovatelia namietajú porušenie práv hmotného charakteru vo vzájomnej súvislosti s porušením práv procesného charakteru, ku ktorým nepochybne patria v prvom rade základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe dosiaľ uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že napadnutými rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a ani práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a preto jej sťažnosť po predbežnom prerokovaní i v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2016